

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

5.Bf.43/2025/6.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2025. november 5. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

ÍTÉLETET

A vesztegetés büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és társai ellen indult büntetőügyben a Balassagyarmati Törvényszék 2024. június 20. napján kihirdetett 38.B.21/2024/50. számú ítéletét megváltoztatja.

Az Terhelt1 I. r. vádlott terhére rótt bűncselekményeket – a felmentő rendelkezés egyidejű mellőzésével – további 8 rb. közfeladati helyzettel visszaélés büntettének [Btk. 306. § a) pont] is minősíti.

A foglalkozástól eltiltás kiszabását mellőzi, egyúttal ugyancsak mellőzi az előzetes mentesítésre vonatkozó nemleges, és a vagyonek kobzásra vonatkozó rendelkezéseket is.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helyben hagyja azzal, hogy a vádlott személyi igazolványának száma: személyi igazolványszám1.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS

[1] A Balassagyarmati Törvényszék a 2024. június 20. napján kihirdetett 38.B.21/2024/50. számú ítéletével Terhelt1 I. r. vádlottat 13 rb. közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] és 2 rb. bűnsegédként elkövetett vesztegetés büntette [Btk. 290. § (1) és (2) bekezdés] miatt 2 év – végrehajtásában 5 évi próbaidőre felfüggesztett –

börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 3 év egészségügyi foglalkozás gyakorlásától eltiltásra ítélte. A börtönbüntetés végrehajtása esetére a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a büntetés kétharmad részében állapította meg. A törvényszék jogutód²sal, jogutód¹el és jogutód⁴ szemben, egymás között egyetemlegesen 42 000 Ft, emellett az eljárás során jogutód³tól lefoglalt további 20 000 Ft készpénzre is vagyonekbeosztást rendelt el. Határozott továbbá a bűnjelekről és a bűnügyi költségről is.

[2] Ellenben a törvényszék az I. r. vádlottat az ellene 8 rb. közfeladati helyzettel visszaélés büntette (Btk. 306. § a) pont) miatt emelt vád alól felmentette, és megállapította, hogy az I. r. vádlottat nem részesíti előzetes mentesítésben.

[3] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére a 8 rb. közfeladati helyzettel visszaélés tekintetében a vád szerinti tényállás megállapítása és a vádlott bűnösségének megállapítása, a 6. vádpont tekintetében a vádirati tényállás megállapítása és a vád szerinti minősítés megállapítása, továbbá a büntetés súlyosítása érdekében jelentett be joghatályos fellebbezést. Terhelt¹ I. r. vádlott és védője a büntetés enyhítése érdekében jelentett be joghatályos fellebbezést.

[4] Az ügyész fellebbezését azzal indokolta, hogy szemben az elsőfokú bíróság álláspontjával, Terhelt¹ I. r. vádlott a büntetőjogi felelősség szempontjából is közfeladatot ellátó személynek minősül. Álláspontja alátámasztására hivatkozott az 5/1998. BJE határozatra, ami a Btk. által taxatív módon felsorolt személyi kört a speciális alanyiság szempontjából három csoportra osztja. Az elsőbe azok tartoznak, akinek a jogállása közfeladatot ellátó személyként a jogalkotó döntéséből fakadóan kizárólag a Btk. szabályán alapul. A második csoportba tartozó személyeket a jogállásukat meghatározó háttérjogszabályok közfeladatot ellátóként szintén nem minősítik, de a Btk. 459. § (1) bekezdésének 12. pontjában körülírt tevékenységi körükben rájuk közhatalmi jogosítványokat ruháznak. A jogegységi határozat a harmadik csoportba sorolja azokat, akiket a rájuk vonatkozó háttérjogszabályok kizárólag a büntetőjogi védelem szempontjából minősítenek közfeladatot ellátóként, és ily módon az előbbi két csoporttal szemben fokozott büntetőjogi felelősséggel nem tartoznak, vagyis közfeladat ellátásához kapcsolódó bűncselekmény speciális alanyai sem lehetnek. Ebbe a harmadik körbe tartozott az egészségügyi dolgozó is, aki tekintetében a jogegységi határozat kihirdetésekor az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.) „Az egészségügyi dolgozók védelme” cím alatt, a 139. §-ban tartalmazta a vonatkozó szabályozást.

[5] A jogegységi határozat a kihirdetésekor hatályos büntető anyagi jogi szabályoknak és a háttérjogszabályok akkori tartalmának megfelelően sorolta be az alanyi kört az adott csoportokba. A hatályba lépést követően jogalkotói szándék fogalmazódott meg arra, hogy a jogegységi határozat V/2. pontjában körülírt személyi kör ne csak fokozott védelemmel rendelkezzen, hanem fokozott büntetőjogi felelősséggel is tartozzon. Ez a jogalkotói törekvés a büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi XLIII. törvény (továbbiakban: Módtv.) révén jutott érvényre, ennek a 23. §-a módosította az Eütv. 139. §-át is. A Módtv. miniszteri indokolása szerint korábban a szabályozás központi koncepciója a közfeladatot ellátó személyek fokozott büntetőjogi védelme volt, az új törvény azonban a büntetőjogi felelősség oldaláról is megkülönböztetett kategóriába sorolta őket. Az

5/2018. BJE határozat egyértelművé tette, hogy szemben az eredeti jogalkotói szándékkal, a közfeladatot ellátó személyek egy része tekintetében csak a speciális védelem érvényesült, mert a fokozott felelősséget a háttérjogszabályok nem rögzítették. Minderre figyelemmel a közfeladatot ellátó személyek azon csoportja tekintetében, akik esetében a büntetőjogi minősítés a vonatkozó ágazati háttérjogszabály rendelkezésén alapul, szükségessé vált annak egységes rögzítése a vonatkozó joganyagban, hogy a fokozott védelem mellett a közfeladatot ellátó személlyé minősítés fokozott büntetőjogi felelősséget is maga után von.

[6] Mindebből az ügyész azt a következtetést vonta le, hogy az 5/2018. BJE határozat kihirdetését követően a közfeladatot ellátó személyi jogalanyiség vonatkozásában a háttérjogszabály módosult, ami alapján az egészségügyi dolgozó már a büntetőjogi felelősség tekintetében is közfeladatot ellátó személynek minősül. Önmagában az, hogy a jogszabályhely felett megjelenített rész továbbra is az egészségügyi dolgozók védelme elnevezést viseli, még nem jelenti azt, hogy a törvény szövege a miniszteri indokolással ellentétes lenne és a jogalkotói cél a jogszabály alapján ne lenne érthető.

[7] A vesztegetési cselekmény kapcsán az ügyész arra hivatkozott, hogy a bizonyítékok, elsősorban Terhelt9 és Terhelt10 vallomásainak helyes és logikus értékelése alapján azt lehet rögzíteni a tényállásban, hogy Terhelt1 I. r. vádlott azt mondta Terhelt9nak, hogy jogutód3 háziorvos részére 10 000 Ft jogtalan előnyt adjon azért cserébe, hogy a vírus2 koronavírus elleni védőoltások beadásának tényét az oltások beadása nélkül rögzítsék az elektronikus rendszerben. Terhelt9 pedig az I. r. vádlottal történő ezen beszélgetés következtében jutott arra a döntésre, hogy pénzt kell adnia a háziorvosnak annak érdekében, hogy védőoltás nélkül védettségi igazolványhoz jusson. Ez pedig a vádlott felbujtói magatartására enged következtetést.

[8] A büntetés kiszabása kapcsán az ügyész előadta, hogy Terhelt1 I. r. vádlott a pandémia egyik legerősebb járványhullámában, egészségügyi dolgozóként döntött úgy, hogy közreműködik abban, hogy a páciensek a koronavírus elleni oltás megkapása nélkül is – több esetben pénzszolgáltatás ellenében – védettségi igazolványhoz jussanak. Az I. r. vádlott 23 rb bűncselekményt követett el, esetében az oltásokkal kapcsolatos bűncselekmény gyakorlatilag napi rutinná, teljesen természetessé vált, és ezzel kapcsolatban két korrupciós bűncselekményt is elkövetett, közfeladati helyzetével összefüggő kötelezettségét folyamatosan megszegte. Kiemelendő az is, hogy tevékenységét akkor is folytatta, amikor jogutód3 már nem látta el a háziorvosi feladatait, hiszen az I. r. vádlott ekkor a helyettesítő orvos kódjával, a tudta nélkül követte el a bűncselekményeket. Az I. r. vádlott nem foglalkozott azzal, hogy egészségügyi dolgozóként az akkor fennálló rendkívül nehéz élethelyzetben példát kellene mutatnia, az embereket segítenie és gyógyítani kellene, ehelyett egyértelmű és világos szabályokat semmibe vevő magatartásának következményeként emberek tömege kapott valódi védettség nélkül védettségi igazolást, ezzel egészségügyi veszélynek kitéve a közösség további tagjait. Mindezekre figyelemmel – az ügyész álláspontja szerint – Terhelt1 I. r. vádlott cselekménye fokozott társadalomra veszélyességgel bír, a törvény szigorával kell fellépni azért, hogy a társadalom tagjainak egészségét ily mértékben veszélyeztető cselekmény ne következzen be.

[9] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a 2025. február 5. napján kelt BF.803/2024/4. számú ítéletében az ügyészi fellebbezést módosítással tartotta fenn, a védelmi fellebbezéseket

nem tartotta alaposnak. Az ügyészség a közfeladati helyzettel visszaélés megállapítását célzó ügyészi fellebbezést továbbra is fenntartotta, míg a korrupciós bűncselekmény minősítésének megváltoztatására irányuló fellebbezést már nem tartotta indokoltnak. Az ügyészség előadta, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat betartva folytatta le az eljárást, ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, azonban az általa megállapított tényállás részben megalapozatlan. Az ügyészség álláspontja szerint a tényállás bevezető részét ki kell egészíteni azzal, hogy Terheltl I. r. vádlott mint egészségügyi dolgozó közfeladatot ellátó személynek minősül, továbbá az egyes tényállási pontokon át kell vezetni azt, hogy a vádlott közfeladattal kapcsolatos jogszabályban előírt köteletségét jogtalan előnynek a megszerzésére törekedve megszegte, és az egyes tényállási pontokban írt személyek részére a jogtalan előnyt ténylegesen meg is szerezte.

[10] Az ügyészség kifejtette, hogy a felmentő rendelkezés téves jogi alapokon nyugszik, jogszabály téves értelmezésének és az abból levont téves következtetésnek az eredménye. E körben utalt az ügyészi fellebbezés jogi érvelésére, ahhoz kisebb kiegészítéseket tett. Így felhívta az Alaptörvény 28. cikkét és a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Jat.) 18. § (7) és (8) bekezdését, és azokból levonta azt a következtetést, hogy a normaszöveg elsőbbséggel rendelkezik a jogalkotói indokolással szemben. Hivatkozta a Kúria gyakorlatát, ami szerint az Alaptörvény 28. cikke a jogszabály értelmezését segíti, és nem ad felhatalmazást a jogszabályi rendelkezés kereteinek indokolatlan tágítására. Kifejtette továbbá, hogy az Eütv. 139. §-a szerint az egészségügyi dolgozó a Büntető Törvénykönyv szempontjából közfeladatot ellátó személynek minősül, márpedig a Btk. tartalmaz a közfeladatot ellátó személyek fokozott büntetőjogi felelősségét meghatározó rendelkezéseket is, amelyek mindegyike alkalmazandó az egészségügyi dolgozókra is. Mindezek alapján indokolt az I. r. vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítása közfeladati helyzettel visszaélés büntetében is.

[11] Az ügyészség álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a büntetéskiszabási körülményeket maradéktalanul feltárta, azonban azokat nem a súlyuknak megfelelően értékelte. Az I. r. vádlott által elkövetett bűncselekmények társadalomra veszélyessége az elkövetés időpontjára és körülményeire, valamint annak káros következményeire figyelemmel fokozott, ami a terhére nagyobb nyomatékkaal értékelendő. Az elsőfokú bíróság által meghatározott szabadságvesztés tartama nem tükrözi a vádlott cselekményeinek nagyobb számát, az egyes cselekmények konkrét tárgyi súlyát, társadalomra veszélyességét és a vádlott elkövetésben betöltött szerepét, a büntetéskiszabási elveknek és a tetтарыыosság elvének sem felel meg, így tartamának felemelése indokolt. Ezt indokolja egyértelműen az is, ha a felmentést támadó ügyészi fellebbezés eredményeként a bűnösség köre tovább bővűl. A szabadságvesztés tartamának felemelésével a szabadságvesztés végrehajtásának felfűggesztésére már nincs törvényi lehetőség, ellenben indokolt a közűgyektűl eltűltás alkalmazása.

[12] Mindezek alapján az ügyészség arra tett indűtványt, hogy az ítéltűbla az elsőfokű ítéletet változtassa meg akként, hogy mondja ki Terheltl I. r. vádlott bűnűsségét további 8 rb. a Btk. 306. § a) pontjűba űtkűzűű és aszerint minűsűlűű közfeladati helyzettel visszaélés bűntettében, az ítélet rendelkezűű részébűl mellűzze az elűzetes mentesűtésben rűszesűtésre vonatkozűű nemleges megállapűtást, a kiszabott szabadságvesztés bűntetés tartamát emelje fel a Btk. 38. § (3) bekezdésének alkalmazásával, és a végrehajtásának felfűggesztését mellűzze, valamint vele szemben a szabadságvesztés felemelt tartaműhoz igazodűű tartamű közűgyektűl eltűltás mellűkbűntetést is szabjon ki.

[13] Terhelt I. r. vádlott védője fellebbezése írásbeli indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság alapvetően helyesen értékelte az I. r. vádlott javára szóló körülményeket. Annyi kritikát fogalmazott meg e körben, hogy enyhítő hatást kell tulajdonítani annak is, hogy dr. jogutód⁴ agresszív volt, az I. r. vádlottal rendszeresen ordibált, aki félt tőle, és féltette a munkahelyét is. Ilyen helyzetben érthető, hogy az I. r. vádlott nem tagadta meg munkáltatója utasításait, illetve a meg nem tagadás büntetőjogi következményeit nem jól mérte fel. A védő álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által kiszabott felfüggesztett szabadságvesztés arányban áll a bűncselekmény tárgyi súlyával és a vádlott társadalomra veszélyességével. Nem tartotta indokoltnak a foglalkozástól eltiltást, ellenben az előzetes mentesítést szükségesnek tartotta arra figyelemmel, hogy az I. r. vádlott egészségügyben való foglalkoztatása társadalmi érdek, illetve a bűncselekmények elkövetése nem az egészségügyi szakmai szabályok megszegésével állt összefüggésben. Erre figyelemmel a védő arra tett indítványt, hogy az ítéltábla az elsőfokú ítéletet változtassa meg, és mellőzze a foglalkozástól eltiltást, illetve részesítse előzetes mentesítésben az I. r. vádlottat.

[14] A másodfokú eljárásban tartott nyilvános ülésen az ügyész a főügyészégi átiratnak megfelelő tartalommal adta elő perbeszédét.

[15] A védő perbeszédét az írásban indokolt fellebbezésével egyező tartalommal adta elő.

[16] Terhelt I. r. vádlott felszólalásában és az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában megbánását fejezte ki, de egyben hangsúlyozta azt is, hogy nem volt más lehetősége, teljesítenie kellett a háziorvos utasításait.

[17] A fellebbezések közül az ügyészségé a jogi minősítés módosítását, a védelemé a büntetés enyhítését eredményezően volt alapos.

[18] Mivel az I. r. vádlott és védője által bejelentettek fellebbezések az elsőfokú ítélet tényállását is támadták, a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján a másodfokú bíróság által végzett felülbírálat terjedelme teljes volt: az kiterjedt az ítélet megalapozottságára, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseire, valamint az indokolás helyességére és az eljárási szabályok megtartására is.

[19] A felülbírálat eredményeként a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a törvényszék a perrendi szabályokat kifogástalanul megtartotta. Helyesen ismerte fel azt, hogy Terhelt I. r. vádlott az előkészítő ülésen ugyan beismerő nyilatkozatot tett, de a vádirat 6. pontjában írt vesztegetési cselekmény tekintetében bűnösségét nem a vád szerint ismerte el,

így a beismerő nyilatkozat elfogadásának nem volt helye. Az eljárásegyszerűsítő lehetőségek maximális kihasználásával határolta le a tárgyaláson bizonyítandó tényeket: a vád és a védelem részletes nyilatkoztatása után rögzítette azon tények körét, amelyek a Be. 508. § *c)* pont *ca)* alpontjára és az 519. § (4) bekezdés *a)* pontjára figyelemmel nem igényeltek bizonyítást, és a tárgyaláson felvett bizonyítás terjedelmét, majd az írásba foglalt ítélet tartalmát pontosan igazította ezekhez a korlátokhoz.

[20] Az ítéltábla az elsőfokú ítélet személyi körülményekre vonatkozó részét az I. r. vádlottnak a másodfokú nyilvános ülésen tett nyilatkozata és az ügyiratok tartalma alapján az alábbiak szerint kiegészíti és pontosítja:

– a Kórház5-ben asszisztensként dolgozik, havi jövedelme 307 000 Ft,

– személyi hitelére havonta 45 000 Ft törlesztőrészt fizet.

[21] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás a Be. 592. § (2) bekezdés *a)* és *d)* pontjaiban írt hibákban szenved, mivel az hiányos és részben helytelen ténybeli következtetésen alapul. Ezért az ítéltábla a Be. 593. § (1) bekezdés *a)* pontja alkalmazásával, a rendelkezésre álló iratok tartalma alapján az elsőfokú ítélet [36] bekezdését kiegészítette azzal, hogy „Terhelt1 I. r. vádlott erre Terhelt9t megnyugtatta azzal, hogy a részéről felkínált összeg elég lesz a háziorvos számára.”

[22] Az ítéltábla az így kiegészített tényállást tekintette irányadónak a Be. 593. § (3) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban.

[23] Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének mindenben eleget tett, valamennyi, a védelem által vitatott tény szempontjából releváns bizonyítékot a tárgyalás anyagává tett. Ahogy már utalt rá a másodfokú bíróság, a törvényszék pontosan húzta meg a tárgyalási bizonyítás kereteit, helyesen ismerte fel, mely bizonyítékok szükségesek a védelem által vitatott tények megítélése szempontjából, így felderítetlenség fel sem merülhet.

[24] A törvényszék a tárgyaláson felvett bizonyítás anyagát az elsőfokú ítéletben irathűen hivatkozta, az egyes bizonyítékok törvényességét és hitelességét ellenőrizte. A törvényes bizonyítékok bizonyító erejét egyenként is vizsgálta, majd elvégezte a bizonyítékok összevetését is. Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét a Be. 561. § (3) bekezdés *d)* pontjában írtak szerint magas színvonalon teljesítette, bemutatta a rendelkezésre álló bizonyítékokat, és állást foglalt a tekintetben is, hogy egyes bizonyítékokat a tényállás megállapításakor mely okból fogadott vagy vetett el.

[25] A törvényszék helyesen ismerte fel, hogy a vádirati tényállás 6. pontjában írt cselekmény elbírálása azon alapul, hogy az Terhelt1 I. r. vádlott és a Terhelt9 tanú által tett, részben ellentétes vallomások közül melyik tekinthető hitelesnek. A két vallomást megfelelő részletességgel elemezte ítélete [51]-[56] és [62]-[68] bekezdéseiben, mérlegelési körbe vonta az egyéb releváns személyi bizonyítékokat, így a jogutód3, Terhelt10 és tanú1 által tett tanúvallomásokat is. Részletes és meggyőző indokát adta annak, hogy miért az I. r. vádlott következetes és egyéb bizonyítékokkal alátámasztott vallomására alapította a tényállást, és milyen okok mentén vetette el Terhelt9 tanúvallomását (elsőfokú ítélet [74]-[82] bekezdések). Ezt a mérlegelési tevékenységet perorvoslati támadás a másodfokú eljárásban már nem is érte.

[26] Az elsőfokú bíróság végkövetkeztetése és ennek folytán az e körben megállapított tényállás azonban hiányos volt, és részben helytelen ténybeli következtetésen alapult. A törvényszék ítélete [84] bekezdésében azt állapította meg, hogy az I. r. vádlottal közölte Terhelt9 azt, hogy pénzt kíván adni a háziorvosnak azért, hogy a védőoltás beadása nélkül kapjon védettségi igazolványt, és az I. r. vádlott ezt tudomásul vette, arról nem beszélt le, szándékolt magatartásában nem akadályozta meg, és ezzel Terhelt9ra „bátorítóan hatott”. Ezzel a ténybeli következtetéssel nagyjából összhangban rögzítette ítélete [35] és [36] bekezdésében azt, hogy az I. r. vádlott és Terhelt9 beszélgettek arról, hogy utóbbi védőoltás beadatása nélkül szeretne védettségi igazolványt, amire az I. r. vádlott őt a háziorvoshoz irányította, hogy ezt vele kell megbeszélni, továbbá hogy Terhelt9 csupán közölte, hogy 10 000 Ft-ot fog adni jogutód3nak. Azt azonban, hogy erre hogyan reagált az I. r. vádlott, a tényállás már nem részletezi.

[27] Ez azért jelent problémát, mert az elsőfokú bíróság úgy állapította meg az I. r. vádlott bűnsegédi magatartását, hogy aktív magatartást nem rögzített a tényállásban, a bizonyítékok értékelésénél pedig kifejezetten egy passzív magatartást részletezett, és ez jelenik meg az elsőfokú ítélet [123]-[124] bekezdéseiben írt jogi érvelésben is. Az ítéltábla a jogi indokolás keretében részletesen számot fog adni arról, hogy a passzív magatartás jelen esetben miért nem eredményezheti a bűnsegédi magatartás megállapítását, ezen a ponton annyit szükséges rögzíteni, hogy az, hogy az I. r. vádlott beszélgetett Terhelt9ral a tanú vesztegetési szándékáról, majd tudomásul vette, hogy ő a háziorvosnak pénzt akar adni, önmagában nem bűncselekmény.

[28] Azonban az elsőfokú bíróság által hitelesnek elfogadott és a tényállás alapját képező vádlotti vallomás arra is tartalmaz adatot, hogy Terhelt1 I. r. vádlott nem egyszerűen meghallgatta Terhelt9t, majd őt az orvoshoz irányította (ami a fentiek szerint bűncselekmény megállapítására nem vezethetne), hanem eligazította őt abban, hogy az általa átadni szándékozott összeg megfelelő-e. Ez már az az eleme a cselekménysornak, ahol az I. r. vádlott konkrét tanácsokkal látta el Terhelt9t a tekintetben, hogy milyen összeg lehet megfelelő a háziorvos számára, amivel egyrészt a Terhelt9ban már korábban kialakult vesztegetési szándékot megerősítette, másrészt pedig annak elkövetéséhez konkrét segítséget is nyújtott.

[29] Ezért a másodfokú eljárásban szükséges volt – a vád keretei között maradva (mely ettől kissé eltérően ugyan, de bűncselekményt megalapozóan azt tette a tényállás részévé, miszerint az I. r. vádlott maga közölte Terhelt9ral, hogy 10 000 Ft-t kell adnia a házi orvosnak az adott kötelességszegésért cserébe) – a tényállás kiegészítése azzal, hogy Terhelt1 I. r. vádlott megnyugtatta Terhelt9t, hogy az általa megjelölt 10 000 Ft-os összeg elég lesz jogutód3 házi orvos számára annak érdekében, hogy a védőoltás beadása nélkül igazolja az oltottságot.

[30] Az ügyészség az ítéleti tényállás bevezető részét és valamennyi tényállási pontját kiegészítendőnek tartotta azzal, hogy az I. r. vádlott a Btk. értelmező rendelkezései szerint közfeladatot ellátó személynek minősül, továbbá hogy a cselekmények során közfeladattal kapcsolatos jogszabályban előírt kötelezettségét megszegte, és ezzel az orvosi rendelőben megjelent, a tényállásban megjelölt személyeknek jogtalan előnyt szerzett. A másodfokú bíróság ezeket a kiegészítéseket nem tartotta szükségesnek. Az, hogy az I. r. vádlott közfeladatot ellátó személynek minősül a Btk. alkalmazás során, a jogi értékelés eredménye, e körben kizárólag a pontos beosztását és munkakörét kell rögzíteni a tényállásban – és azt a törvényszék ítélete [11]-[12] bekezdéseiben meg is tette. Az egyes tényállási pontok a megfelelő részletességgel tartalmazzák az I. r. vádlott által elkövetett bűncselekmények szempontjából releváns tényeket, így az I. r. vádlott által megvalósított kötelességszegés tényét és azt is, hogy azzal milyen előnyre tettek szert a házi orvos páciensei. Az szintén a jogi indokolásra tartozik, hogy ezek a magatartások a Btk. 306. §-ában írt elkövetési magatartások közül melyiket meritik ki, és hogy az I. r. vádlott közreműködésével elért előny jogtalan volt-e.

[31] Az ítéltábla által kiegészített és a másodfokú eljárásban irányadó tényállás alapján is okszerű az elsőfokú bíróság következtetése Terhelt1 I. r. vádlott bűnösségére, az általa a felelősség körébe vont részcsselekmények minősítése is törvényes, azonban a vesztegetési cselekmények kapcsán felvázolt jogi érvelés – ahogy arra már utalt az ítéltábla – hiányos volt, a közfeladati helyzettel visszaélés kapcsán kimondott bűncselekmény hiányában történő felmentés pedig nem felel meg sem a büntető anyagi jogi, sem pedig az eljárásjogi szabályoknak.

[32] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az I. r. vádlott azon magatartása hatott biztatóan Terhelt9ra, hogy őt nem akadályozta meg a vesztegetési cselekmény véghezvitelében, mivel Terhelt9 alappal feltételezhette, hogy amennyiben az orvos nem fogadna el ilyen pénzeket, erre az asszisztens figyelmeztetné (elsőfokú ítélet [123]-[124] bekezdés). Ezzel az elsőbírói állásponttal szemben a bírói gyakorlat és a büntetőjogi dogmatika is egységes és következetes abban, hogy a bűnsegély főszabály szerint aktív magatartást feltételez. Ahogy arra a Legfelsőbb Bíróság korábbi eseti döntésében rámutatott, a jogirodalom a más által megvalósított bűncselekmény személyes meg nem akadályozását „bűnös közömbösség”-nek nevezi, ami a büntetőjog számára csupán két esetben válik jelentőssé: 1) a büntető jogszabályon alapul az a cselekvési kötelezettség, amelynek elmulasztása a Btk.-ban nevesített bűncselekmény megállapítását eredményezheti, 2) az elkövetőt speciális jogi előírás kötelezi a bűncselekmény megakadályozására. Minden egyéb esetben a bűnös közömbösség a büntetőjog számára irreleváns (BH2009. 69.).

[33] Ezért tartotta szükségesnek a tényállás már bemutatott kiegészítését a másodfokú bíróság, amely tények alapján már az sem lehet kétséges, hogy Terhelt1 I. r. vádlott azon magatartása, hogy érdemben egyeztetett Terhelt9ral az orvosnak adandó vesztegetési pénz összegéről, már aktív magatartás volt, ami kétségtől erősítette Terhelt9 szándékát.

[34] Az elsőfokú bíróság nem látta megállapíthatónak a Btk. 306. § a) pontjába ütköző és aszerint minősülő közfeladati helyzettel visszaélés büntetett Terhelt1 I. r. vádlott terhére. Érvelésének lényege az volt, hogy az 5/1998. BJE határozat bíróságokra kötelező iránymutatása szerint az egészségügyi dolgozó kizárólag a büntetőjogi védelem szempontjából minősül közfeladatot ellátó személynek, és ezen a Módtv. sem változtatott. Ennek a törvénynek az előterjesztői indokolása ugyan utal arra, hogy a hatálybalépés után az egészségügyi dolgozók a büntetőjogi felelősség szempontjából is közfeladatot ellátó személynek fognak minősülni, de a normaszöveg továbbra is az egészségügyi dolgozók védelme körében mondja ezt ki, és „önmagában a jogszabály indokolásában megjelenő felelősség nem ad felhatalmazást a jogszabályi rendelkezés kereteinek indokolatlan tágítására.”

[35] A jogi érvelés kiindulópontjait az elsőfokú bíróság és az ügyészség is helyesen jelölte ki: 1) az 5/1998. BJE határozat V/2. pontja szerint az egészségügyi dolgozók esetében a háttérjogszabály a közfeladati jelleget kizárólag a büntetőjogi védelemre korlátozza, 2) a Módtv. 23. §-a módosította az Eütv. 139. §-át azzal a céllal, hogy a közfeladat ellátásából fakadó fokozott védelem mellett megjelenjen a fokozott büntetőjogi felelősség is, 3) a módosított szöveg szerint az egészségügyi dolgozó a törvényben meghatározott feladatai tekintetében a Btk. szempontjából közfeladatot ellátó személynek minősül, 4) az Eütv. 139. §-a továbbra is „Az egészségügyi dolgozók védelme” címet viseli.

[36] Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik, a jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Magyarország Alaptörvényének hetedik módosításához fűzött előterjesztői indokolás szerint a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolása megfelelő és autentikus forrása a jogalkotói cél feltárásának, a törvény ezen források feltárását, értelmezési segédletként való használatát teszi kötelezővé a bíróságok részére a jogalkalmazási tevékenység során azzal, hogy ezek – értelemszerűen – nem tekinthetők a jogértelmezés ezen fajtája kizárólagos módszerének.

[37] A Jat. 18. § (7) és (8) bekezdése a jogalkotói célra tekintő jogértelmezés korlátait jelöli ki: a jogszabály tervezetéhez tartozó indokolás kötelező erővel nem rendelkezik, és a jogszabály értelmezésekor figyelmen kívül kell hagyni a jogszabály tervezetéhez tartozó indokolás jogszabályszöveggel ellentétes részét. Ezzel összhangban értelmezi a bírói gyakorlat is az Alaptörvény 28. cikkét: a jogalkotói indokolás csak abban az esetben vehető

figyelembe, ha ez az értelmezés önmagában az értelmezni kívánt jogszabályban megtalálható, annak lehetséges értelmezésére vonatkozik, ugyanis a jogszabály indokolása a jogszabályt csak értelmezheti, a jogszabályban magában meglévő értelmezési lehetőségekre vonatkozhat, de az abban nem szereplő jogalkotást nem pótolhatja (BH2025. 202.). Az Alaptörvény 28. cikkéből fakadó követelmény, hogy a jogalkotói cél a jogszabályokból mindenki számára érthető és értelmezhető módon kiderüljön (BH2021. 186.).

[38] Összefoglalva a fentieket: a jogalkotói célra tekintő jogértelmezés abban igazít el, hogy az értelmezendő normaszöveg egyéb jogértelmezési módszerekkel feltárható konkuráló értelmezései közül melyik alapján kell döntést hoznia a bíróságnak. Ha a normaszöveg minden más jogértelmezési módszer alapján egyértelmű jelentéssel bír, az azzal ellentétes jogalkotói indokolás nem vehető figyelembe. Erre figyelemmel az ítéltábla a jogkérdés megoldása során az Eütv. 139. §-át először a nyelvtani, a rendszertani és a történeti értelmezés módszereivel elemezte.

[39] Az Eütv. 139. §-ának egyszerű nyelvtani értelmezése szerint az egészségügyi dolgozó az Eütv.-ben meghatározott feladatai ellátása során minden további korlátozás és megkötés nélkül minősül közfeladatot ellátó személynek – vagyis a büntetőjogi felelősség szempontjából is. Erre enged következtetést annak deklarálása, hogy az egészségügyi dolgozó „a Büntető Törvénykönyvről szóló törvény szempontjából” minősül közfeladatot ellátó személynek, vagyis a Btk. valamennyi rendelkezése vonatkozik rá, így nem csak a védelmét szolgáló, hanem a fokozott felelősséget előíró szabályok is.

[40] A rendszertani értelmezés ezzel szemben a törvényszék álláspontját látszik alátámasztani: mivel az Eütv. 139. §-a „Az egészségügyi dolgozók védelme” cím alatt található, az kizárólag ennek a személyi körnek a büntetőjogi védelmét szabályozza, a büntetőjogi felelősségről nem szól.

[41] A történeti értelmezés során a Módtv.-ből kiolvasható jogtechnikai megoldásból kell kiindulni: ahol valamelyik ágazati törvény az adott törvény hatálya alá tartozó feladatot ellátó személyt a korábbi törvény szerint a „büntetőjogi védelem szempontjából” közfeladatot ellátó személyként definiálta, a módosított normaszöveg már a „Büntető Törvénykönyvről szóló törvény szempontjából” kifejezést használja [Módtv. 20. §, 22. § *b)* pont, 23. § *a)* pont, 24. § (1) bekezdés, 37. §, 42. §., 44. §, 278. §]. Az 5/1998. BJE határozat által is hivatkozott jogrendszer egységességének elve alapján tehát ahol valamelyik ágazati törvény a „Büntető Törvénykönyvről szóló törvény szempontjából” tekint egy adott személyi kört közfeladatot ellátó személynek, ott a büntetőjogi felelősséget is deklarálja a jogalkotó.

[42] Így tehát a normaszövegből mindkét konkuráló értelmezés levezethető attól függően, melyik jogértelmezési módszer kerül alkalmazásra. Ilyen esetben már fokozott jelentősége van a jogalkotói célra tekintő értelmezésnek, ami viszont egyértelműen és vitát nem tűrően szögezi le: az Eütv. 139. §-ának hatályos szabályozásának az a célja, hogy a közfeladatot ellátó személyek fokozott büntetőjogi felelősséggel tartozzanak azokért a magatartásokért,

amelyeket közfeladati helyzetükkel visszaélve jogtalan előny szerzése vagy jogtalan hátrány okozása céljából valósítanak meg.

[43] Az Eütv. 139. §-a szerint az egészségügyi dolgozó egészségügyi szolgáltatás nyújtásával összefüggő tevékenységvégzése során a betegellátással és a betegirányítással közvetlenül összefüggő feladatai tekintetében minősül közfeladatot ellátó személynek. A védőoltás beadása az Eütv. 80. § a) pontja alapján a betegellátás keretébe vonható. Terhelt I. r. vádlott feladata a háziorvos ezen tevékenysége során a védőoltás beadásának dokumentálása volt, amit három módon végzett el: kiállította a papír alapú igazolást, bejegyezte az ellátás tényét a háziorvosi rendelő saját ügyviteli rendszerébe, végül felvitte a megfelelő adatokat az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térbe (továbbiakban: EESZT). Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény 35/J. § (1) bekezdése, valamint az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térrel kapcsolatos részletes szabályokról szóló 39/2016. (XII. 21.) EMMI rendelet 3. melléklete szerint az EESZT alrendszerei közül a védőoltásokkal kapcsolatos adatokat az egészségügyi profil tartalmazza. A bűncselekmények elkövetése idején hatályos, a koronavírus elleni védettség igazolásáról szóló 60/2021. (II. 12.) Korm. rendelet 3. § (1) és (3) bekezdése alapján abban az esetben, ha a védettség alapja a koronavírus elleni védőoltás beadása volt, a védettségi igazolványt kiállító hatóság az EESZT működtetőjétől automatikus információátadással veszi át az okirat kiállításához szükséges adatokat.

[44] Mindez azt jelenti, hogy a védőoltás beadása után az EESZT-be nem abból a célból kellett felvinni az adatokat, hogy az alapján kiállításra kerüljön a védettségi igazolvány, hanem az adatrögzítés szükségszerűen és kötelezően követte már a vád tárgyává tett időszakban is a – fentiek szerint vitán felül betegellátásnak tekintendő – védőoltás beadását. A védőoltás beadásával kapcsolatos dokumentációs feladatok és az annak keretében végzett, az EESZT-be történő adatrögzítés ebből következően közvetlen összefüggésben áll a betegellátással, és így annak végzése során közfeladatot lát el az egészségügyi dolgozó.

[45] Az Eütv. 136. § (1) bekezdése szerint a beteg vizsgálatával és gyógykezelésével kapcsolatos adatokat az egészségügyi dokumentáció tartalmazza, amit úgy kell vezetni, hogy az a valóságnak megfelelően tükrözze az ellátás folyamatát. Terhelt I. r. vádlott ezen dokumentációs kötelezettségét szegte meg akkor, amikor az ítéleti tényállásban részletezett személyek tekintetében valótlannul rögzítette az egészségügyi dokumentációban azt a tényt, hogy megkapták a koronavírus elleni vakcinát. A köteleességszegéssel – tudva azt, hogy a szükséges védőoltást az érintettek nem vették fel – az volt a célja, hogy ezen személyek oltottságát ennek ellenére tanúsítsa a védettségi igazolvány megszerzése érdekében, ami őket kétségkívül jogtalan előnyhöz juttatta.

[46] Ez a vádlotti magatartás tehát egyértelműen további 8 rb. a Btk. 306. § a) pontjába ütköző és aszerint minősülő közfeladati helyzettel visszaélés büntettének a megállapítására alkalmas, azonban – az ügyészi indítvánnyal ellentétben – bűnösség kimondásához nem, csak a minősítés körének bővítéséhez vezethetett.

[47] Az irányadónak tekintendő – a másodfokú bíróság által e körben nem is módosított – tényállás szerint ugyanis Terheltl I. r. vádlott az egészségügyi dokumentálás körében megvalósított egyetlen kötelességszegése – a védőoltás tényének EESZT-ben történő valótlan rögzítése – a védettségi igazolvány mint közokirat elkészítésében való közreműködésével a közokirat-hamisítás büntettét, és egyúttal azzal valóságos alaki halmazatban a közfeladati helyzettel visszaélés büntettét is kimerítette.

[48] A Be. 615. § (2a) bekezdése megfelelő alkalmazásával ilyen esetben egyrészt az elsőfokú bíróság nem hozhatott volna felmentő rendelkezést sem, a törvényes döntés az lett volna, ha a vádlott terhére rótt cselekményeket – a saját jogi álláspontját tükrözően – egységesen csak közokirat-hamisítás büntetteként minősíti. Ezzel összefüggő tévedéseit a másodfokú eljárásban a felmentő rendelkezés mellőzése mellett az elsőfokú bíróság által megállapított minősítés megváltoztatásával lehet korrigálni, nem pedig bűnösség megállapításával, s e jogi megoldás emiatt nem tekinthető ellentétes döntésnek sem.

[49] A törvényszék a büntetéskiszabási körülményeket hiánytalanul vette számba, azok csupán a másodfokú bíróság által módosított jogi minősítésre figyelemmel érdemelnek annyi pontosítást, hogy a többszörös halmazatnak – a bűncselekmények számának növekedése miatt – komoly nyomatékot kellett tulajdonítani.

[50] Az elsőfokú bíróság helyesen mérte fel, hogy az I. r. vádlott által elkövetett bűncselekmények jelentős társadalmi veszélyekkel jártak annak folytán, hogy a valós védettség nélkül igénybe vett, kizárólag a beoltott személyek részére járó kedvezmények kihasználása nagyobb közegészségügyi kockázatot hordozott magában a pandémia egyik legsúlyosabb időszakában. Az általános megelőzési elvek fokozott érvényre juttatásához a bűncselekmény elkövetésének idejéhez közelebb eső időpontban fűződött kiemelkedő társadalmi érdek. Az azóta eltelt időre, a vádlott rendkívül kedvező személyi körülményeire és együttműködő magatartására figyelemmel azonban a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az egyéni megelőzés az elbírálás idejére már fontosabb szerephez jutott, amely miatt a másodfokú bíróság a bűnösség körének bővülése ellenére is egyetértett mind a szabadságvesztés tartamával, mind pedig annak próbaidőre történő felfüggesztésével. Ez nem jelenti azt, hogy az általános megelőzés teljesen háttérbe szorult, ezt a szabadságvesztés büntetési nem, és annak kétéves tartama továbbra is kellően érvényesíti, s ugyanígy a próbaidő maximális tartamban történő meghatározása is részben ezt a célt szolgálja, más oldalról pedig ez bír megfelelő visszatartó erővel annak megakadályozására is, hogy a vádlott a jövőben bűncselekményt valósítson meg.

[51] A másodfokú bíróság nem értett egyet a foglalkozástól eltiltás kiszabásával. Szemben a védő érvelésével, az I. r. vádlott szakképzettséget igénylő foglalkozása szabályainak megszegésével követte el a bűncselekményt, mivel – ahogy azt az ítéltábla már részletesen kifejtette – az Eütv.-ben rögzített dokumentációs kötelezettségét sértette meg a tényállásban írt magatartásával. Ezért a foglalkozástól eltiltás kiszabásának a Btk. 52. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltétele fennáll Terheltl I. r. vádlott esetében. Azonban az ítéltábla úgy ítélte meg, hogy ez a szankció a speciális prevenciók célok szempontjából szükségtelen,

azok a hosszabb tartamú próbaidővel is biztosíthatók, és a vádlott által közel 40 éve végzett munka ellehetetlenítése a vádlott és az ő eltartásától függő élettársa megélhetését – különösen a lakóhelyükül szolgáló régióban – olyan mértékben nehezítené meg, ami már a büntetés célján túlmutató hátrányt jelentene.

[52] Az elsőfokú bíróság a végrehajtás elrendelése esetére a szabadságvesztés végrehajtási fokozatáról és a feltételes szabadság legkorábbi időpontjáról törvényesen rendelkezett.

[53] A törvényszék vagyonekobzást rendelt el a jogutód3tól lefoglalt 20 000 Ft készpénzre, valamint az örököseivel szemben egyetemlegesen 42 000 Ft vagyonekobzást rendelt el. Ezeknek a döntéseknek a meghozatalára az elsőfokú bíróságnak nem volt törvényes alapja.

[54] jogutód3 jelen büntetőeljárásban terheltként szerepelt 2022. március 1. napján történt meggyanúsításától 2022. április 22. napján történt haláláig. A vele szemben indult büntetőeljárást 2022. augusztus 3. napján a nyomozó hatóság szüntette meg.

[55] jogutód3 ebből következően nem volt alanya a vádemelést követően jelen büntetőeljárásnak, így az ő vonatkozásában e bírósági eljárásban semmilyen büntetőjogi szankció nem alkalmazható, még célszerűségi-pergazdaságossági megfontolásokból sem.

[56] A vagyonekobzás alkalmazására – ideértve a Btk. 74. § (1) bekezdés *a*) pontján alapuló bűncselekményből származó és lefoglalt, továbbá a Btk. 74. § (1) bekezdés *f*) pontján alapuló kapott vagyoni előnyre helyesen a Btk. 75. § (2) bekezdés *a*) pontja szerint pénzüsszegben kifejezett vagyonekobzást is – az elkövető halála miatt a nyomozás során történő eljárásmegszüntetés esetében egyetlen törvényes lehetőség vehető igénybe, nevezetesen a Be. CVI. Fejezete szerinti vagyonekvonásra irányuló eljárás lefolytatása (kezdeményezése).

[57] A Be. kommentárja [Nagykommentár a büntetőeljárásról szóló XC. törvényhez, Kft1. Kft., Budapest 2025.] ezzel egyezően úgy fogalmaz: „...az ügyészség és a nyomozó hatóság is megszüntetheti az eljárást, ha (...) a gyanúsítottat is ideértve az elkövető halála, elévülés vagy kegyelem következtében a büntethetőség megszűnt, de ezen esetekben is vagyonekvonásra irányuló eljárást kell elrendelni, ha az az elkobzás, vagyonekobzás, elektronikus adat végleges hozzáférhetlenné tétele szükséges”.

[58] Ezért a másodfokú bíróság a vagyonekobzásra irányuló rendelkezéseket mellőzte.

[59] A törvényszék az egyéb bűnjelekről és a bűnügyi költségről az irányadó jogszabályoknak megfelelően határozott.

[60] Az elsőfokú ítélet rendelkező része rögzíti, hogy a bíróság Terhelt I. r. vádlottat nem részesíti előzetes mentesítésben. Már maga a törvényszék is felismerte, hogy ez a rendelkezés szükségtelen volt (elsőfokú ítélet [175] bekezdés), ezért azt az ítéltábla mellőzte. Azzal egyebekben egyetértett az ítéltábla, hogy az I. r. vádlott nem érdemes az előzetes mentesítésre, azt nem alapozza meg egyetlen ismert tény vagy körülmény sem, ellenben az I. r. vádlott korrupciós bűncselekményeket is elkövetett, ami önmagában is a mentesítésre való érdemesség ellen hat.

[61] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján részben megváltoztatta, egyéb törvényes rendelkezéseit pedig a Be. 605. § (1) bekezdése értelmében helybenhagyta.

[62] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 615. § (1) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2025. november 5.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k.,
k.,

dr. Ignác György s. k.,

dr. Raczky Katalin s.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Balassagyarmati Törvényszék 2024. június 20. napján kihirdetett 38.B.21/2024/50. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.43/2025/6. számú ítéletében írt változtatásokkal 2025. november 5. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2025. november 5.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k.,

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Moncz Tímea

tisztviselő